

המקורבים של הרב הצדיק הקדוש רבי ברוך זצ"ל, לפני המגיד מטיראוויצ' זצ"ל, אשר פעם אחת בא אל הרב הקדוש רבי ברוך זצ"ל וראה אותו נעצב מאד, ושאל אותו מה זאת, והשיב לו שזה כמה זמנים שלא ראה את הבעל שם טוב זצוק"ל, וכל אימת שבא על קברו אינו מוצא אותו, ועתה ראיתי אותו ושאלתי אותו מה זה, והשיב לי שהוא נמצא אצל רבי נחמן! ואמר בזה הלשון: ער האט זיך פאר קליבן צוא ר' נחמן"ן" (חיי מוהר"ן, צב).

הרי לך שלא תמיד נמצא הצדיק במקום ציונו ממש.

ר' מנחם: ובציון רבינו?

רבי שמחה: בציון רבינו - כבר העיד והבטיח רבינו בפירוש, שהוא יהיה שם תמיד! וכפי שאמר לבתו לפני הסתלקותו: "כמו שאני עתה בחדר זה, ואחר כך אני יוצא מחדר זה ונכנס לחדר השני וסוגר הדלת אחרי, אם אתה תבוא אצל הדלת ותצעק 'אבי אבי' וכו' לא אשמע דבריך!" (שיחות ר"ן, קנו).

ומוסיף מוהר"ן: "כדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים, שרמז לכל אחד ואחד כמה גדלה המעלה של מי שיזכה לבוא על קברו הקדוש והנורא, כי בוודאי ישמע דבריו ויעזור ויושיע לו בכל מה דאפשר" (שם).

במילים אחרות:

ציונו של רבינו הקדוש באומן, אינו רק המקום בו קבור גופו הקדוש ואשר לשם באים בכדי להתפלל ולעורר את זכותו, אלא הוא המקום שבו נוכח רבינו פה בעולם הזה.

וכפי שהגדיר זאת רבינו בעצמו, כשדיבר מענין קברו, ואמר: "אני רוצה להישאר ביניכם, איך וויל בלייבן צווישן אייר, ואתם תבואו על קברי!" (חיי מוהר"ן, קצו). ומציין מוהר"ן וכותב: "וזה הדיבור יקר בעיני מאד, מה ששמעתי בשמו זה הלשון בפירוש שאמר 'אני רוצה להישאר ביניכם', כי כל העולמות תלויים בזה מה שנשאר בינינו" (שם).

הרי לך שהציון של רבינו, הוא המקום שעל ידו 'נשאר בינינו', כפשוטו ממש!

ר' מנחם: אכן, מרגישים זאת בחוש. כל מי שבא לאומן, יודע ומרגיש שהוא לא בא לאיזה ציון, אלא הוא בא לרבינו...

רבי שמחה: גם צורת התפילה שם, אינה רק באופן שבאים לאיזה ציון ומתפללים ואומרים תהילים, אלא באים להתוודע עם רבינו, ולספר לפניו את כל אשר על הלב. וכפי שכותב מוהר"ן בתפילות: "ותזכני להיות רגיל ביותר לבוא על ציון קבריהם הקדושים, ולהשתטח שם, ולפרש שיחתי לפנייהם באמת, כאילו היו בחיים חיותם, ויותר ויותר!" (ליקוטי תפילות, לג).

יהי רצון שאכן יתבטלו כל המניעות והקשיים, ויפתחו 'דרכי ציון האבלות' לרווחה.

ר' מנחם: הלוואי, אמן!

ר' מנחם: פלאי פלאים!

אבל מה באמת הפשט במה שאמרת שכשאנחנו מגיעים לציון רבינו אנחנו לא מגיעים סתם לקבר אלא לרבינו בעצמו. וכי בכל קבר של צדיק נמצא שם הצדיק תמיד?

רבי שמחה: תלוי באיזה ציון! כשמדובר בכלליות קברי הצדיקים - בוודאי שלא תמיד נמצאים הצדיקים בקבריהם. וכפי שכותב רבינו בפירוש בספר המידות: "כשהולכין על קברי צדיקים, צריך לזה זכות שיוכל לאסוף רוחו ונשמתו לקבר שיהיה כאילו הוא חי, כי אם אין זכות, אזי רוחו ונשמתו עולין למעלה לתוך שאר הצדיקים" (ספר המידות, צדיק ח"ב, יט). אבל בציון של רבינו - - -

ר' מנחם: סליחה שאני קוטע אותך, אבל אני לא מבין: אם לא תמיד נמצאים הצדיקים בקבריהם, אז לשם מה אנו הולכים שם? הרי יתכן שאנחנו מגיעים והם בכלל לא שם?

רבי שמחה: הארה מסוימת מנשמת הצדיק נמצאת תמיד בציונו, שכן "הארת נפש הצדיק נשארת על קברו הקדוש ומאירה בכל עולם העשיה, כמבואר בכתבי האר"י ז"ל" (ליקוטי הלכות, בציעת הפת ה, ל). וכן ה"הבלא דגרמי" נמצא שם תמיד, כמבואר באריכות בליקוטי הלכות (הל' הכשר כלים הלכה ד' אות ז' עיי"ש).

זאת מלבד מה שעצם המקום של קבר הצדיק, קדוש ומסוגל מאד. וכפי שכותב המטה אפרים: "מתוך שהוא מקום קבורת הצדיקים, המקום קדוש וטהור, והתפילה מקובלת ביותר בהיותה על אדמת קודש" (מטה אפרים, סימן תקפא סעיף ג).

אבל בכל זאת, לא תמיד נמצא שם הצדיק "כאילו הוא חי". ממש. ולפעמים "רוחו ונשמתו עולין למעלה" כפי שכותב רבינו בספר המידות. וכפי שהיה לדוגמא בציון הבעל שם טוב, שהרבה פעמים הוא לא היה שם אלא אצל רבינו.

ר' מנחם: מה הכוונה? הבעל שם טוב לא היה במז'יבו' אלא באומן?

רבי שמחה: הקבר שלו תמיד היה במז'יבו', אלא שלא תמיד הוא היה נמצא שם.

ר' מנחם: מי אמר לך את זה? היכן השגת את ההשגה הזאת?

רבי שמחה: לא השגתי שום השגות; הרבי רבי ברוכ'ל זיע"א סיפר זאת!

וכפי שסיפר אחד מגדולי מקורביו, וכמובא בספר חיי מוהר"ן: "סיפר הרב רבי ניסן קאוולער, אחד מגדולי

ר' מנחם: היית השבוע ב'עצרת תפילה' הגדולה, בבית הכנס'ס במאה שערים? הייתה שם התעוררות עצומה.

רבי שמחה: כן, ב"ה זכיתי להיות שם. ראיתי אותך מרחוק, אך לא רציתי לגשת ולהפריע לך באמצע ההתעוררות.

ר' מנחם: שמעתי שגם בארה"ב התקיימה עצרת גדולה, בעיר מאנסי, וגם שם הייתה התעוררות גדולה.

רבי שמחה: אכן כך. שמעתי גם בטלפון את הדיבורים הנפלאים שהיו שם. ממש מפליא לראות איך שבכל מקומות מושבותיהם מתעוררים אנ"ש לצעוק ולזעוק, ליחל ולהשתוקק לקראת הראש השנה של רבינו.

חשבתי לעצמי: תראה איזה פלא! יהודים באים ובוכים, מתפללים וזועקים. על מה? על חסרון פרנסה? על מצוקת הדיור? על שאר צרות? - הם באים לצעוק שיזכו להיות אצל הרבי באומן.

ומה יש להם שם באומן? - יש להם שם את הרבי!

ומה הרבי נותן להם? כסף? כבוד? מה הם עומדים ומבקשים שם אצל הרבי? מה הכיסופים שלהם בהגיעם לשם? - להיות ערליכע אידן!

להמליך את ה'; לצאת מהתאוות; להתנער מהעצבות והעצלות ולעבוד את ה' בשמחה, וכן הלאה.

זהו הרי פלא עצום!

ר' מנחם: האמת, שבשנה שעברה, שאל אותי איזה חבר, שאינו נמנה על חסידי ברסלב, בתמימה עצומה: מה כל הרעש הזה, למסור את הנפש ולטרוח ולהתייגע לנסוע לאיזה 'ציון' של צדיק שאפילו אינך רואה את פניו?

רבי שמחה: ומה ענית לו?

ר' מנחם: מה אפשר לענות לו... וכי אפשר לספר לו עד כמה הרבי חי בלבנו?...

רבי שמחה: אכן, אין אפשרות להסביר זאת בשכל האנושי. זהו פלא נפלא, איך הרבי ממשיך לחיות בלבנו, וכשאנו מגיעים לציונו, אנחנו לא מגיעים לאיזה קבר של צדיק, אלא אל הרבי בעצמו.

אתה יודע, שבדברך הזכרת לי את דבריו הנוראים של הרה"ק מטשעהרין זיע"א, שכותב בספרו 'פרפראות לחכמה', ממש כדברך. וזה לשונו:

"ומזה לובן ממילא, כי אדרבא, דייקא עכשיו שאין אנו זוכין לראות את מורנו בעיני אדם ממש, וכן לשמוע מוסר מפיו הקדוש ולטעום מתיקות אמרי נועם שלו בפועל ממש בשעת הקיבוץ כמו שהיה בחיים חיותו ז"ל, ואף על פי כן מתקבצין אליו ונשענין על זכותו הקדושה, וכל אחד צועק מעומק לבבו בתמימות ובפשיטות גדול לזכות לשוב אל ה' ולהתקרב אליו יתברך באמת. והחולקים רואים את כל זה ותמהים ושואלים וחורקין שיניהם מאד על ענין הקיבוץ הזה בכל שנה ושנה ביגיעות וטרחות גדולות כל כך: מה אתם רואים ומה אתם שומעים?! ואי אפשר להשיב להם שום תשובה ניצחת כלל, כי ענין זה הוא רק כל אחד כפום מה דמשער בליביה יודע ומרגיש גודל קדושת הענין הזה, וגודל הפעולה הקדושה והתועלת הגדול שמגיע על ידי זה לכל אחד מהקיבוץ הזה. נמצא שהעבודה הזאת היא עבודה פשוטה ותמימה, שצריכין לסלק כל החכמות ולעבוד את ה' בתמימות ולעשות גם דברים הנראים כשגעון ממש בעיני העולם, ועל ידי זה דייקא זוכה כל אחד לפי בחינתו להשיג מה שהוא למעלה מבחינת המוחין שלו, שזה עיקר תכלית שלימות תיקון המוחין" (פרפראות לחכמה, תורה ה' תניינא, אות כ"ז).

נְהַמְתָּ

שנוכח לבוא לרבינו על ראש השנה

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם שֶׁפֶר תְּשַׁבֵּר גְּבוּלוֹתֵיהֶם וּמְחִיצוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁתְּכַתֹּב ה' הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הַנִּיא מְחִשְׁבוֹת עַמִּים. תִּכְלֶה וְתַמְגֵּר וְתִכְנֶנֶץ וְתִשְׁפֹּל אֶת כָּל הַמְּחַלְכוֹת הַמּוֹנְעִים מִלָּבוֹא עַל קֶבֶר הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, בְּכֻנָּה לְהַזִּיק אוֹ שֶׁלֹּא בְּכֻנָּה, וְתַעֲשֶׂה דֶרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְעִבּוֹר גְּאוּלָּים. אֶתְּהַ פוֹרְרֶת בְּעֵזֶךְ יָם שֶׁבֶרְתָּ רֹאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם, תַּעֲזוֹ יָדְךָ תִּרְוֶם וּמִינָה תֵּלֵא הִיא הַמְּחַצְקֶת רֶחֶב. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, גִּיב אוֹנֵן אֶפְ אוֹנֵנֶר רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ! מִיר וְיִלָּן פֶּאֶהֶרֶן צוֹם צַדִּיק הָאֱמֵת! וְיֹאם וְנֵעַם דָּאָם דִּיר שְׁאֵמָן! הָאֶסְמִי דַעֵן נִיט דַּעֵר פִּין דַּעֵם גְּרַעֲסָן נְתַת רִחוּן! (שארית יצחק, תפילות

לרבי יצחק בריישער הי"ד)